

YHTEENVETO TAIDEMUSEOIDEN ARKISTOISTA

Valokuvan muisti -kyselyyn vastasi 18 taidemuseota. Aluetaidemuseot on erotettu omaksi ryhmäkseen ja niistä on erillinen yhteenveto.

Taidemuseot	Paikkakunta
Aboa Vetus & Ars Nova -museo	Turku
Aineen taidemuseo, valokuva-arkisto	Tornio
Amos Andersonin taidemuseo	Helsinki
Cygnaeuksen galleria	Helsinki
Didrichsenin Taidemuseon kokoelmat	Helsinki
Eemil Halosen veistoskokoelma, Eemil Halosen museo ja taidemuseo	Lapinlahti
Einari Junntila - Taidemuseo	Kittilä
Hiekan taidemuseo	Tampere
Hyvinkää taidemuseo	Hyvinkää
Jyväskylän Taidemuseo	Jyväskylä
K.H. Renlundin museo	Kokkola
Kouvolan taidemuseo, kuva-arkisto	Kouvola
Lönströmin taidemuseo	Rauma
Reitzin Säätiön kokoelmat, Lauri ja Lasse Reitzin säätiö	Helsinki
Riihimäen taidemuseo, "Wähäjärvi-kokoelma"	Riihimäki
Sara Hildénin taidemuseo	Tampere
Tampereen nykytaiteen museo	Tampere
Veturitalli - Salon kaupungin taidemuseo	Salo

Tämä taidemuseoiden vastauksista koottu yhteenveto etenee keskeisten kysymysten osalta samassa järjestyksessä kuin vastaajille lähetetty [Valokuvan muisti - kyselykaavake](#). Yhteenveto on laadittu kyselyn osanottajien vastauksien perusteella.

1 KUVA-AINEISTOT/LUKUMÄÄRÄT

Taidemuseoista 16 vastaajaa ilmoitti jonkinlaisen arvion **kuva-aineiston kokonaismäärästä**, 2 vastaajaa oli jättänyt kohdan täyttämättä. Kuva-aineiston kokonaismäärältään **suurin arkisto** koostuu n. 50 000 kuvasta, **pienin** n. 100 kuvasta.

Arkiston sisältämän kuva-aineiston kokonaismäärä
n. 50 000
n. 10 000-20 000
15 000
12 008
n. 10 000
n. 7 000
n. 6 000
n. 5 600
n. 4 400
2 658
n. 2 500
n. 1 500
n. 1 000
n. 550
n. 300
n. 100
Yhteensä: 138 616

Museoiden ilmoittamia kuva-aineistojen kokonaislukuja on käsiteltävä arvioina, ne eivät kerro todellista kuvien määrää. Suurien aineistojen kohdalla määrän laskeminen tuottanee ongelmia.

Kuva-aineiston kokonaismäärä	Museot
alle 1 000	3
1 000-5 000	5
yli 5 000 alle 10 000	3
10 000 - 50 000	5

Vedosten lukumäärän vastaajista ilmoittivat 12 museota, 6 vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Vedoksia yhteensä
n. 6 000
n. 5 000
n. 2 500
2 000
n. 1 600
1 500
n. 1 500
n. 1 500
1 400
654
511
n. 200
Yhteensä: 24 365

Myös nämä lukumäärät on käsiteltävä arvioina. Osalla vastaajista vedosten ja negatiivien erottelu/numerointi ei ollut yhdenmukaista esim. vedoksilla ja negatiiveilla saattoi olla sama numero, mutta summa ei täsmännyt yms. Mahdollisesti myös vedosten tuplakappaleiden mukaan lukeminen sotkee lukumäärien todenmukaisuutta.

Negatiivien lukumäärän vastaajista ilmoittivat 12 museota, 6 vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Negatiiveja yhteensä
9 100
5 418
n. 5 400
n. 3 600
n. 2 500
n. 2 000
n. 1 800
n. 1 000
873
n. 600
494
100
Yhteensä: 32 885

Myös negatiivien lukumäärät on käsiteltävä arvioina. **Diapositiivien** lukumäärän vastaajista ilmoittivat 10 museota, 8 vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Diapositiiveja yhteensä
10 000-15 000
5 433
n. 4 000-5 000
3 900
2 900
n. 2 500
1 443
n. 1 400
1 200

n. 500

Yhteensä: 39 276

Lukumääriä käsiteltävä arvioina.

Kun kuva-aineistojen lukumääriä kyselykaavakkeessa ryhdyttiin tarkentamaan (vedos-, negatiivi-, diapositiivityypeittäin), osoittautui kappalemäärien esittäminen museoille vaikeaksi. Kappalemäärien sijasta osa museoista oli vastannut kohtaan esim. kyllä.

Vedostyytit

Yleisimpien vedostyyppien, mv-valokuvat sekä värivalokuvat, kappalemääriä oli ilmoitettu seuraavasti:

Värikuvia
? 1 000
573
500
100
Yhteensä: 2 173

MV- kuvia
n. 6 000
5 000
2000
n. 2 000
1 500
n. 1 500
n. 1 500
1 300
225
n. 200

82

Yhteensä: 21 307

Vedostyyppejä kysyttäessä ei yksikään museoista ollut ilmoittanut fotomekaanisten vedosten lukumääriä, vastauksista ei näin ollen myöskään selvinnyt onko museoilla ko. aineistoa. Vain yksi museo ilmoitti omaavansa sähköisesti tulostettuja kuvia vastaamalla kohtaan "kyllä".

Negatiivityypit

Negatiivityyppejä ei aina oltu museoissa eroteltu. Kukaan vastaajista ei ollut eritellyt nitraatti- ja asetaattinegatiivien lukumääriä. Kappalemäärien sijasta osa museoista oli vastannut eri negatiivityyppien kohdalle esim. kyllä.

MV - lasinegatiiveja

n. 30 000

105

n. 40

n. 30

Yhteensä: 30 175

Värinegatiiveja

500

434

50

Yhteensä: 984

Nykyisiä mv- negatiiveja

9 100

5 418

3 600

500-1 000
n. 100
59
50
Yhteensä: 19 327

Diaposiitivyytyypit

Mv-lasidiaposiitiveja ei vastaajien mukaan ollut taidemuseoilla. Kappalemäärien sijasta osa museoista oli vastannut eri diatyypin kohdalle esim. kyllä.

Väridiapositiiveja
10 000-15 000
5 433
3 900
n. 2 900
1 442
1 400
Yhteensä: 30 075

Varhaisia valokuvatyypppejä vastausten mukaan löytyi yhdestä (1) museosta, ei-vastauksen antoi 13, tyhjä vastaus 3, yksi (1) vastaajista ei tiennyt sisältyykö kokoelmiin varhaisia valokuvatyypppejä, koska kokoelmaan kuuluu myös arkistoimatonta materiaalia.

Aineiston tunnistamistaidot: Varhaisten valokuvien tunnistustaitoa mittaavaan kysymykseen vastanneiden: ei -vastauksia 11, kyllä -vastauksia 4, tyhjä vastaus 2, yksi (1) vastaajista vastasi kyllä/ei; jonkinverran.

Museoliiton kurssin oli käynyt 1 vastaaja, vastaajista ei ollut käynyt ko. kurssia 14, tyhjä vastaus 3.

Koulutustoiveita oli esittänyt 2 arkistoa

Koulutustoiveita:

- Yllä mainittu kurssi (vastaaja viittaa Museoliiton kurssiin)
- Kuva-arkiston hoito ja järjestäminen; atk kuva-arkistossa; pienten/suurten arkistojen järjest.

2 KOKOELMIEN AJOITUS/KARTUNTA

Kokoelmien **ajallisen painopisteen** olivat vastaajista ilmoittaneet 16, kaksi (2) vastaajaa olivat jättäneet kohdan tyhjäksi. Varhaisin ajallinen painopiste sijoittui 1800-1900-lukujen vaihteeseen, muuten painopiste noudatteli melko tasaista sijoittumista, 1930-luvulta 1990-luvulle.

Kysymykseen onko arkistolla **vastuuhenkilöä** huolehtimassa hankinnoista ja kartunnasta, vastuuhenkilö oli 9 museossa, ei vastuuhenkilöä 6, tyhjä vastaus 3.

Hankintasuunnitelman olivat laatineet 4 museota, hankintasuunnitelma puuttui 10 museolta, tyhjäksi kohdan oli jättänyt 4 museota.

Hankintasuunnitelman laatineiden kuvailuja mm.:

- Museon kokoelmissa ja näyttelyissä olevia teoksia kuvataan mahdollisuuksien mukaan
- Taidemuseo dokumentoi kuvakokoelmiinsa oman alueensa taidetta ja taidetapahtumia, omien kokoelmien ja näyttelyiden kuvaus

Hankintapäätöksien syntyisestä arkistot nimesivät kuvamateriaalin karttuvan mm.

- Varsinainen arkistomateriaali ei kartu paitsi mahdollisilla lahjoituksilla tms. Säätiön taidekokoelman inventointikuvat karttavat kokoelman myötä
- Otetaan vastaan lahjoituksina valokuvia
- Dokumentoidaan näyttelyt ja keskisuomalaista kuvataidetta parhaan mukaan
- Kun kokoelmiin hankitaan taideteos, se automaattisesti kuvataan (mv-negatiivi, mv-kopio, laakadia)
- Näyttelyluetteloita varten kuvataan teoksia; originaalit ja ylimääräiset pressikopiot jäävät arkistoon; omia kokoelmia kuvataan myös
- Kokoelmien teosten kuvaus, näyttelyiden yleiskuvaus, diasarjoja joistakin näyttelyistä tai toiminnoista, tarpeen mukaan muuta, kokoelmakirjaan tulleet kuvat
- Tarpeen vaatiessa; kuvat tulleet museonperustajan jäämistön kautta 1931 ja museon lahjoituksen kautta
- Näyttelyiden yhteydessä kuvautetaan teoksia ja kokonaisiä interiöörejä; oman kokoelman kuvausta mahdollisuuksien mukaan

- Amanuessi päättää pääsääntöisesti

3 KESKEISET KOKOELMAT

Keskeiset kokoelmat -kohtaan vastanneista 10 oli osannut priorisoida ja nimetä kokoelmiaan. 8 vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Kokoelmina mainittiin mm.:

- Aineen kuvataidesäitiön kokoelmien valokuvat: mv-negatiivit, väridiapositiivit, laakadiat; Aineen taidemuseon kokoelman valokuvat (k.y.); Aineen taidemuseon muiden kokoelmien valokuvat (k.y.)
- Kouvolan taidemuseon kokoelmat, Kymenläänin taidesäitiön kokoelmat, (Kouvolan taidemuseon näyttelyt, Pohjoiskymenlaaksolaisten taiteilijoiden tuotanto)

4 AIHEET

Kokoelmien **aiheita** olivat listanneet vastaajista kuusitoista (16) arkistoa.

Aihe esimerkkejä mm.:

- Taideteoksista kuvatut kuvat
- Henkilökuvia, kaupunkinäkymiä (museon esineistöä kuvattu vain murto-osa)
- Taideteoksia (maalauksia, veistoksia, grafiikkaa, mitaleita); taidemuseon huomattavat tapahtumat
- Kuvataidetta

5 KUVA-ARKISTON RAKENNE

Vastauksien mukaan kokoelmia säilyttivät luovutusjärjestyksessä (**provinienssi**) vastaajista 5 museota, ei provinienssia 4, tyhjä vastaus 8, lisäksi yksi (1) vastaaja ei ollut osannut tulkita kysymystä: ?-vastaus.

Yhtenäistä **luokittelujärjestelmää** ilmoitti kokoelmiensa yhteydessä käyttävän 4 museota, ei luokitusjärjestelmää 9, tyhjä vastaus 5 museota.

Luokitusjärjestelminä oli mainittu mm.:

- UDK
- oma

Arkiston järjestelmää olivat kuvailleet 13 museota, tyhjäksi kohdan olivat jättäneet 5 museota.

Esimerkkejä kuvailuista:

- Käyttöarkisto, josta etsijä löytää jos löytää
- Aiheenmukainen; Kuvakorttisysteemi taideteoksista, jonka yhteydessä säilytetään mustavalko ja/tai dia ja/tai värikuvia teoksista
- Negatiivit, vedokset ja diat luetteloitu erikseen, säilytetään myös erikseen
- Mv-kopio kiinnitetty teoskorttiin; mv-negatiivilla ja laakadialla sama numero (inv.nro) kuin teoksella
- Uudet kuvaukset aikajärjestyksessä: vuosi, kuukausi, maininta kuvaajasta, aihe; vedoksia ei ole kustannussyistä jokaisesta negatiivista; yksittäistapauksissa teetetty pinnakkaisvedoksia tai työkopioita

6 LUETTELOT

Luetteloa vastaanotetuista kokoelmista ylläpiti 7 museota, ei luetteloa 3, tyhjä vastaus 8 museota.

Kuvakokoelmien **luettelointisuunnitelma** oli tehty 5:ssä museossa, ei luettelointisuunnitelmaa 5, tyhjä vastaus 8 museota.

Kuva-arkiston **luettelointiin erikoistuneita** työntekijöitä kyseltäessä luetteloija oli 4 museossa, ei luetteloojaa 10, tyhjä vastaus 4 museota.

Kirjalliset ohjeet luettelointia varten olivat käytössä 5 museossa, ei ohjeita 8, tyhjä vastaus 5 museota.

Kirjallisina ohjeina mainittiin mm.:

- Käytännön ohjeet väliaikaisille kuva-arkiston hoitajille, UDK -ohjekirja

Vastaajat ilmoittivat ylläpitävänsä mm. seuraavia **luetteloita kokoelmistaan**:

- Diaari, kuvaluettelo, negatiiviluettelo
- Aiheenmukainen kortisto
- Kuva-aineistoluettelo on kyseisessä teoskortissa
- Atk-tietokantoina
- Kronologinen järjestelmä
- Tietokoneella Access -ohjelmassa käytännön tiedot kuva-arkistosta, luettelot myös taiteilijan mukaan, sekä diasarjoista

Eri **luetteloiden muotoa** kysyttäessä vastattiin seuraavasti:

Diaarin muoto: käsinkirjoitettu 2 museota, tyhjä vastaus 16

Kuvaluettelon muoto: käsinkirjoitettu 1 museo, atk 2, tyhjä vastaus 15 museota.

7 ATK-KANNAT

Tietokantojen **tuottamismahdollisuudet**; kyllä 11 museota, ei kantojen tuottamismahdollisuutta 5, tyhjä vastaus 2 museota.

Taidemuseoista työasemana PC:tä käytti 13 museota. Kahdella (2) vastaajista oli käytössä myös MAC pc:n lisäksi, tyhjä vastaus 5 museota.

Esimerkkejä taidemuseoilla olevista **arkisto-ohjelmista**:

Arkisto-ohjelma	Museot
VATI	3
File Maker	2
Access	1
Itse tehty ohjelma	1

Vastanneista 11 ei ole maininnut käyttämäänsä/käyttävänsä arkisto-ohjelmaa.

Kuvien **skannaamismahdollisuudet**; kyllä 6 museota, ei skannaamismahdollisuutta 9, tyhjä vastaus 3 museota.

Skannerityyppi: Tasoskanneria ilmoittivat käyttävänsä 2 vastaajaa, ja kahdella (2) oli käytössä diaskanneri.

Museoista 3 oli ilmoittanut skannattujen kuvien lukumäärän:

Skannatut kuva-aineistot	Kokonaismäärä
n. 800	10 000 - 20 000
800	15 000
1 227	12 008
Yhteensä: 2 827	Yhteensä: 47 008

Kokoelmien **digitoinnin alkuajankohdan** ilmoittivat 2 museota: 1997, 1998.

Kuva-arkiston skannaukseen ilmoitti 3 vastaajista erikoistuneen jonkun museon työntekijöistä, muilla ei ollut skannaustyöhön erikoistunutta tekijää.

Asiakkaille suunnattuja **atk-tietokantoja** oli vastaajien mukaan 6:lla museolla, esim. www-sivut näyttelyistä. Lisäksi: Kaikista vastanneista 10 taidemuseota oli antanut **verkkosivuosoitteen**.

8 VALOKUVAAJAT/TAITEILIJAT

Merkittävimmät **valokuvaajat/taiteilijat** kohtaan vastanneista 9 oli osannut nimetä arkistoistaan löytyvien kuvien kuvaajia.

9 VALOKUVIEN KÄSITTELY

Alkuperäisten valokuvien selailu. Esimerkkejä vastauksista:

- Harvoin
- Suurin osa kuvista jäljennöksiä; kuvia käsittelee vain arkistonhoitaja, tutkija; kuvia lainattu esim. lehdille (ainoita kappaleita)
- Vain käyttökuvia
- Muutaman kerran kuukaudessa
- Ainoastaan museon henkilökunta tarvittaessa
- Vältetään, asiakkaalle tehdään jälleenkuvaus; normaalikäytössä hyvin vähän alkuperäismateriaalia, käyttökuvat pidetään erillään, tarvittaessa tehdään reprokuvat

Vastaajista 5 ilmoitti etteivät asiakkaat itse käsittele alkuperäiskuvamateriaalia. Erityisiä ohjeita kuvien käsittelystä ei vastaajilla ollut, mm. ei kosketa käsin kuvapintaa; jos rikkoontuu, korvaavat; pakkaavat mahdollisimman hyvin palauttaessaan.

10 VALOKUVIEN SÄILYTYS

Säilytystiloja kysyttäessä kuvakokoelmien erillinen säilystila oli 8 museolla, ei erillistä tilaa 9 museolla.

Kolmella (3) taidemuseolla oli konservaattori (ei kuitenkaan erit. valokuvakonservaattori)

11 PALVELUT

Kuva-aineistoihin liittyviä **tekijänoikeuksia** mainitsi 6 vastaajista, mm.:

- Taideteoksia koskevat tekijänoikeudet vrt. Kuvasto

12 VASTAUSTEN JULKISTAMINEN

Kyselyyn vastanneista taidemuseoista 12 antoi luvan esittää perustietojaan Suomen valokuvataiteen museon eri arkistoja esittelevässä yhteisessä tietokannassa, 5 vastaajaa kielsi tietojensa julkaisun.